

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Tomáše Langáška právní věci žalobce: **M. P.**, zastoupeného Mgr. Michaelou Folberovou, advokátkou, se sídlem Boloňská 602, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 12. 2012, č. j. OAM-353/ZA-ZA06-ZA05-2012, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2013, č. j. 49 Az 4/2013 - 55,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Michaela Folberové **se** za zastupování v řízení o kasační stížnosti **určuje** odměna ve výši 6800 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal dne 30. 1. 2014 kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“) ze dne 11. 11. 2013, č. j. 49 Az 4/2013 - 55 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 12. 2012, č. j. OAM-353/ZA-ZA06-ZA05-2012 (dále jen „napadené rozhodnutí“) o neudělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný konstatoval, že stěžovatel neuvedl žádné důvody, pro které lze udělit některou z forem mezinárodní ochrany. Skutečnostmi, že stěžovatel opustil svou vlast v roce 1999, protože mu vyhrožovali kamarádi jednoho z pachatelů vraždy, proti němuž svědčil u soudu, se zabýval žalovaný v předchozím řízení o udělení mezinárodní ochrany, v němž dospěl k závěru, že nejsou splněny důvody pro

udělení azylu. Pokud jde o potíže s vyřízením dokladů na zastupitelském úřadě Ukrajiny, stěžovatel má možnost obrátit se na Mezinárodní organizaci pro migraci (IOM). Zmíněnou ojedinělou návštěvu příslušníků bezpečnostního sboru ministerstva vnitřních záležitostí (dále jen „SB MVS“) u jeho matky, které se vyptávali na stěžovatele a na jeho žádost o politický azyl, nelze pro absenci intenzity, závažnosti důsledků, systematickosti či dlouhodobosti takového jednání, považovat za pronásledování z azylově relevantních důvodů, ani nelze předpokládat, že by žadateli takové pronásledování hrozilo. Stěžovatelovu obavu, že mu na Ukrajině hrozí za podání žádosti o azyl postih, považuje za neopodstatněnou. V případě obav z trestního stíhání z důvodu, že stěžovatel nerozvázel pracovní poměr s policií, odkázal žalovaný na své dřívější rozhodnutí, že z tohoto důvodu mu hrozí pouze propuštění ze zaměstnání, a nikoliv vězení. Žalovaný nezjistil důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Dále stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno dospět k závěru, že by mu v zemi původu hrozilo nebezpečí vážné újmy z některého z důvodů v § 14a zákona o azylu. Na území Ukrajiny neprobíhá takový ozbrojený konflikt, který by bylo možno pokládat ve vztahu k žadateli za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný proto dospěl k závěru, že žádost o udělení mezinárodní ochrany je zjevně nedůvodná.

Stěžovatel v **žalobě** tvrdil, že na jeho případ se vztahuje zejména doplňková ochrana dle ustanovení § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Vážná újma spočívá v jeho mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, domnívá se, že mu na Ukrajině hrozí dvojí trestní stíhání, a to: 1. za neukončení pracovního poměru s ukrajinskou policií, neodevzdání průkazu totožnosti a vycestování ze země bez příslušných povolení; 2. za podání žádosti o azyl v České republice, včetně možnosti, že by se vzdal ukrajinského občanství a získal české občanství. Dále dodal, že vrah (proti kterému svědčil) již byl propuštěn na svobodu, a proto má odůvodněné obavy, že by se mu pomstil. Z výše uvedeného žalobci hrozí v případě návratu vážná újma jak ze strany státních orgánů, tak ze strany samotného vraha, proti kterému svědčil, případně jeho kamarádů či příbuzných. Žalovaný pochybil, když nezjistil, zda je proti žalobci v zemi původu vedeno trestní stíhání, ani zda je vrah, proti kterému svědčil, opět na svobodě. S ohledem na to, že jeho matku navštěvuje policie, má stěžovatel za to, že po návratu mu hrozí trestní stíhání, a splňuje proto podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

Krajský soud **napadeným rozsudkem** žalobu zamítl. V odůvodnění uvedl, že stěžovatel nebyl úspěšný s předchozí žalobou vztahující se k prvnímu řízení o mezinárodní ochraně, kterou krajský soud rozsudkem ze dne 31. 5. 2012, č.j. 45 Az 9/2011-26, zamítl. Soud tehdy konstatoval, že tu již není reálná hrozba, že bude žalobce po svém návratu do vlasti znovu vystaven útokům motivovaným mstou za to, že svým svědectvím přispěl k uvěznění pachatele trestného činu. Ačkoli v době, kdy žalobce opouštěl svoji zemi, byla policie v návaznosti na první incident s mafií nečinná, nelze z toho automaticky dovodit, že bude nečinná i v případě dalších případných incidentů. Z provedených pohovorů přitom plyne, že žalobce po druhém incidentu s mafií již policii nekontaktoval, neboť měl za to, že Ukrajina nemá zákon na ochranu svědků. Tato skutečnost šla z pohledu soudu zcela jednoznačně k jeho tíži při posuzování otázky, zda unesl břemeno tvrzení ohledně nedostatečnosti, resp. nedostupnosti, ochrany před vážnou újmu v zemi původu. Závěr krajského soudu potvrdil i Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 4. 10. 2012, č. j. 2 Azs

25/2012-20, kde dospěl k závěru, že způsob, jakým o otázce udělení doplňkové ochrany uvažil žalovaný (a krajský soud závěr aproboval), je souladný s judikaturou tamního soudu. Podle krajského soudu stěžovatel ve své výpovědi nově uvedl, že se na něj měli u jeho matky vyptávat pracovníci SB MVS. Podle závěru soudu žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí zcela správně konstatoval, že tuto ojedinělou návštěvu policie nelze vzhledem k absenci intenzity, závažnosti důsledků, systematickosti či dlouhodobosti takového jednání, považovat za pronásledování či skutečnost, která by v žalobci mohla vyvolat „opodstatněné“ obavy z pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Pokud se týká obav z trestního stíhání, pak ani soud nemohl přehlédnout, že žalobce vycházel ze svých domněnek (údajně potvrzených bratrem, ačkoli žalobce ani neví, v jaké oblasti jeho bratr pracuje). Současně potvrdil, že oficiálně obviněn nebyl a na výslovný dotaz v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že proti němu nebylo, ani v současnosti není, vedeno trestní stíhání. Žalovaný proto zcela správně odkázal na rozhodnutí o první žádosti žalobce, v němž na základě informace MZV, č. j. 106030/2011-LPTP ze dne 20. 7. 2011, dospěl k závěru, že za neohlášený a neschválený odjezd mu může hrozit pouze propuštění z práce. K žalobcovým obavám spojeným s podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany, z použitých informací zcela jasně vyplynulo, že na Ukrajině nebyly zaznamenány případy perzekuce či diskriminace osob, které se do země vrátily poté, co neúspěšně žádaly o poskytnutí mezinárodní ochrany. Sama skutečnost, že státní orgány vědí o jeho azylové žádosti, ještě sama o sobě neznamená, že za to bude žalobce nějakým způsobem postižen. Jestliže žalobce v žalobě znovu zmínil obavy z pomsty vraha, proti kterému svědčil (nebo jeho přátel), pak žalovaný zcela správně uzavřel, že tyto důvody, nemají žádnou souvislost s azylově relevantními důvody a nelze v nich ani shledat nebezpečí hrozby vážné újmy dle § 14a zákona o azylu. Podle krajského soudu ještě v předchozích výpovědích žalobce ani netvrdil, že by byl od svých příbuzných informován o případných rizicích návratu. Právě na tuto okolnost krajský soud ve svém rozsudku poukázal a žalobce pak nově zmínil informace své matky a bratra.

V **kasační stížnosti** proti napadenému rozsudku stěžovatel uvedl, že proti němu brojí z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) b) a c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel se domnívá, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázky, zejména důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu. Stěžovateli hrozí při návratu na Ukrajinu vážná újma spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu. Trestní stíhání mu hrozí za neukončení pracovního poměru s ukrajinskou policií, neodevzdání průkazu totožnosti a vycestování ze země bez příslušných povolení. Dále mu hrozí trestní stíhání za podání si žádosti o azyl včetně možnosti, že by se vzdal ukrajinského občanství. Také mu hrozí vážná újma na zdraví nebo smrt ze strany vraha, proti němuž svědčil a který byl již propuštěn na svobodu.

Stěžovatel má za to, že splnil podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 zákona o azylu, a to ve smyslu výkladu Nejvyššího správního soudu obsaženého v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, sp. zn. 5 Azs 50/2008. Stěžovatel se nachází mimo zemi svého původu, má důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí a také vážná újma, a to ze strany státních orgánů a osoby, proti které svědčil. Nemůže využít ochrany v zemi původu, protože se takové ochrany po dobu svého pobytu nedočkal, a to byl jeden z důvodů, proč opustil Ukrajinu. Vylučující klauzule se na něho nevztahuje. Krajský soud

při rozhodování vycházel z informace MZV ČR ze dne 7. 12. 2011, že občané Ukrajiny nejsou po návratu postihováni za podání žádosti o mezinárodní ochranu v zahraničí, avšak tato informace byla podle názoru stěžovatele neaktuální. V současné době může stěžovatel uplatňovat doplňkovou ochranu i podle § 14a odst. 2 písm. c), z důvodu svévolného násilí na Ukrajině v situacích vnitřního ozbrojeného konfliktu. Vadu řízení ve smyslu ustanovení § 103 odst. 2 písm. b) s. ř. s. vidí stěžovatel v tom, že dopis od matky, který potvrzuje, že mu na Ukrajině hrozí trest stíhání a že příslušníci SB MVS navštěvují matku a vyptávají se na stěžovatele, byl stěžovateli doručen až dne 11. 11. 2013. Krajský soud proto neměl tento důkaz k dispozici a nemohl z něj vycházet. Napadený rozsudek je nepřezkoumatelný, protože krajský soud se nezabýval otázkou, proč příslušníci SB MVS tak často navštěvují matku stěžovatele a vyptávají se na stěžovatele.

Stěžovatel poukázal na to, že kasační stížnost svým významem přesahuje jeho vlastní zájmy, neboť právní i osobní situace stěžovatele vykazuje znaky výjimečnosti a individuální situace je natolik zásadní, že postupem krajského soudu mohlo dojít k zásahu do postavení stěžovatele a jeho základních práv včetně práva na život. Hrozí mu vážná újma ze strany státních orgánů, kteří ho budou trestat i jak žadatele o mezinárodní ochranu a dále újma ze strany pachatele trestného činu vraždy, který veřejně prohlašoval, že učiní kroky proti osobě stěžovatele. Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhl zrušit rozsudek krajského soudu a věc vrátit k dalšímu řízení a navrhl zrušit napadené rozhodnutí.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že plně souhlasí se závěry napadeného rozsudku a trvá na správnosti vydaného rozhodnutí. Upozornil, že se jedná již o druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany, nyní stěžovatel namítá navíc pouze to, že se na něj měli vyptávat u jeho matky pracovníci SB MVS. V pohovoru stěžovatel uvedl, že se jednalo pouze o jednu návštěvu, v žalobě pak uváděl již tři návštěvy. K obavám z trestního stíhání žalovaný uvádí, že sám stěžovatel hovoří v tomto směru pouze o svých domněnkách, o trestním stíhání má vědět od bratra, oficiálně z ničeho obviněn nebyl. Z odkazu na dopis své matky nevyplývá, že by proti stěžovateli bylo nebo bude v blízké době zahájeno trestní stíhání. V žádosti o mezinárodní ochranu ani v pohovoru nevedl, že by důvodem jeho obavy byla osobní msta vraha. K namítané politické situaci na Ukrajině uvádí, že stěžovatel opustil vlast již v roce 1999 a nikdy se politicky neangažoval, nelze předpokládat zapojení do demonstrací, a jeho bývalým bydlištěm je malá obec, přičemž demonstrace probíhají převážně v Kyjevě a ve větších městech.

Protože Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost je podána včas a je proti napadenému rozsudku přípustná, zabýval se otázkou, zda kasační stížnost podstatně přesahuje svým významem vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna citovaná rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz) O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*. 2) Kasační stížnost

se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Stěžovatel namítal, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný, protože krajský soud se nezabýval otázkou, proč příslušníci SB MVS tak často navštěvují matku stěžovatele a vyptávají se na stěžovatele. K nepřezkoumatelnosti existuje početná judikatura Nejvyššího správního soudu, lze zmínit např. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75: *„[n]epřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatecích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody. Za takové vady lze považovat případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo případy, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy byly v řízení provedeny“*. Ve smyslu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 bude kasační stížnost posouzena jako přijatelná tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. V daném případě však Nejvyšší správní soud v této rovině posuzování napadený rozsudek nepřezkoumatelným neshledal. Krajský soud se v odůvodnění napadeného rozsudku zabýval návštěvou SB MVS v létě 2012 a vycházel přitom ze skutkového stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (19. 12. 2012), protože žalobce až v žalobě zmínil návštěvu v listopadu 2012 a v lednu 2013. Krajský soud nepřihlédl k nově uplatněným skutečnostem, v jeho postupu však nelze shledat pochybení s dopadem do hmotněprávního postavení stěžovatele, protože zvýšená početnost návštěv měla dokládat hrozbu trestního stíhání, přičemž krajský soud se dostatečným a přezkoumatelným způsobem zabýval tím, zda stěžovateli hrozí trestní stíhání za neukončení pracovního poměru a podání žádosti o azyl. V této souvislosti nebylo možné shledat důvod přijatelnosti ani v tvrzené vadě řízení, že dopis od matky, který potvrzuje, že mu na Ukrajině hrozí trestní stíhání a že příslušníci SB MVS navštěvují matku a vyptávají se na stěžovatele, byl stěžovateli doručen až dne 11. 11. 2013 a krajský soud proto neměl tento důkaz k dispozici (dopis měl být stěžovateli doručen ve stejný den, jako byl vydán rozsudek).

Stěžovatel se dále dovolával toho, že splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, a to z důvodu obav z pomsty vraha, na jehož trestním stíhání se měl podílet. Nejvyšší správní soud se již otázkou udělení doplňkové ochrany v případě vyhrožování ze strany soukromých osob zabýval, např. v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, sp. zn. 5 Azs 50/2008 - 5, nebo v rozsudku ze dne 16. 9.

2008 č. j. 3 Azs 48/2008-57. Soukromé osoby mohou být původci vážné újmy ve vztahu k osobám s nárokem na doplňkovou ochranu, stěžovatel by však musel prokázat, že mu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy a stát (strana nebo organizace, která ovládá stát) není schopen nebo ochoten poskytnout před vážnou újmou ochranu. Zdejší soud v rozsudku ze dne 14. 9. 2006 č. j. 2 Azs 73/2006 - 6 ve vztahu k stěžovateli z Ukrajiny poznamenal, že *„účinná ochrana svědků kriminálních činů je problematická i ve státech oplývající vysokými standardy dodržování lidských práv. Určitá míra obav svědků z podání svědectví, které může vést k zadržení pachatelů závažných trestných činů, stejně jako snaha pachatelů těmto svědectvím zamezit, je jevem naprosto běžným ve všech státech. Stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že v jejím případě by státní orgány snahy těchto kriminálních osob jakýmkoliv způsobem podporovaly.“* Krajský soud hodnotil žalobní námitky v souladu s touto judikaturou, navíc otázkou hrozby útoků motivovaných mstou za to, že stěžovatel svým svědectvím přispěl k uvěznění pachatele trestného činu, se zabýval podrobně krajský soud již v prvním řízení o mezinárodní ochraně, kdy neshledal takovou hrozbu reálnou.

Pokud stěžovatel tvrdí, že mu po návratu hrozí vážná újma spočívající v trestním stíhání za neukončení pracovního poměru s ukrajinskou policií a za podání žádosti o azyl, k tomu krajský soud uvedl, že za neohlášený a neschválený odjezd mu může hrozit pouze propuštění z práce a z použitých informací zcela jasně vyplynulo, že na Ukrajině nebyly zaznamenány případy perzekuce či diskriminace osob, které se do země vrátily poté, co neúspěšně žádaly o poskytnutí mezinárodní ochrany. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 4. 2012, sp. zn. 7 Azs 9/2012: *„[m]ezinárodní ochrana jako právní institut není nástrojem pro vyhnutí se snášení negativních důsledků trestního stíhání v zemi původu (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 12/04). Hrozba trestního stíhání či již zahájené stíhání tak může být sama o sobě azylově relevantní jen v omezeném okruhu případů, a to tehdy, když osobě, jež je jí ohrožena, v souvislosti s tím hrozí skutečně zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt již jen z důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně (tj. ve významné části případů) nastávají, tj. jsou přiměřeně pravděpodobné. Dále tomu může být v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu.“* Krajský soud dospěl k závěru, že stěžovateli trestní stíhání nehrozí a v domnělých obavách z trestního stíhání neshledal naplnění pojmu vážná újma pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Jak již jednou ve vztahu k situaci téhož stěžovatele uvedl Nejvyšší správní soud, *„ustálená judikatura k § 14a zákona o azylu (například rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publikovaný pod č. 1849/2009 Sb. NSS) předpokládá kvalitativně zcela jiná ohrožení žadatele o mezinárodní ochranu a je vyhrazena jen pro nejvážnější a bezprostředně hrozící ohrožení jeho života a zdraví“* (usnesení ze dne 4. 10. 2012 sp. zn. 2 Azs 25/2012).

Stěžovatel namítal též použití informace MZV ČR ze dne 7. 12. 2011, podle níž občané Ukrajiny nejsou po návratu postihováni za podání žádosti o mezinárodní ochranu v zahraničí, jako neaktuální a staré informace. Podle rozsudku zdejšího soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, publ. pod č. 1825/2009 Sb. NSS, platí, že *„[i]nformace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4)*

transparentní a dohledatelné.“ Zprávy o situaci v zemi původu byly k datu vydání napadeného rozhodnutí žalovaným přiměřeně aktuální. Krajský soud pak vycházel z pravidla stanoveného v § 75 odst. 1 s. ř. s., podle něhož při přezkoumání správního rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Z tohoto pravidla sice existuje výjimka, avšak ta v nyní projednávaném případě nenastala. Krajský soud by byl totiž povinen přihlídnout k nově uplatněným důvodům a skutečnostem stran doplňkové ochrany (i bez ohledu na obsah kasační stížnosti) toliko tehdy, pokud „by byly dány důvody k ochraně žalobce před brozící vážnou újmou v zemi původu, které žalovaný nezohlednil za situace, kdy již nepřichází v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta. Poznatky k tomu zpravidla vyplývají z vyjádření žadatele v žádosti nebo při pohovoru a ze skutečností zjištěných o zemi původu v řízení či známých z jiných řízení, či známých obecně. Pokud tedy soud má k dispozici poznatky o tom, že žadateli o azyl je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady non-refoulement a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí žalovaného zruší, aniž by taková skutečnost musela být žalobou výslovně namítána. (...) Ve věcech mezinárodní ochrany totiž existují mezinárodní závazky, které je třeba respektovat (...). Soud tedy musí nad rámec žalobních bodů respektovat princip non-refoulement vyplývající z Ženevské úmluvy a i z čl. 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.“ (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, publ. pod č. 2288/2011 Sb. NSS). Krajský soud nebyl povinen takto postupovat, neboť z ničeho nevyplývalo, že by v době rozhodování krajského soudu došlo v zemi původu stěžovatele ke změně bezpečnostní situace (rozsudek krajského soudu je ze dne 11. 11. 2013, nepokoje na Ukrajině začaly na konci listopadu 2013).

Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že stěžovatel v kasační stížnosti uvedl mimo jiné to, že v současné době může uplatňovat doplňkovou ochranu i podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, a to z důvodu svévolného násilí na Ukrajině v situacích vnitřního ozbrojeného konfliktu. Nejvyšší správní soud je při obecné známosti aktuální vnitřní situace na Ukrajině povinen vyhodnotit, zda jsou dány důvody pro neaplikování § 75 odst. 1 s. ř. s., tedy zda má přihlížet i ke skutečnostem relevantním pro možné udělení doplňkové ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Konkrétně se jedná o vyhodnocení toho, zda by stěžovateli v případě návratu do vlasti nehrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, spočívající ve vážném ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu (§ 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu).

Zdejší soud k tomu v rozsudku ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 - 131 uvedl, že „[k]rajský soud je povinen se odchýlit od § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlížet i ke skutečnostem relevantním z hlediska mezinárodní ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, tehdy, pokud by v daném případě neshledal dostatečné záruky k tomu, že budou tyto nové skutečnosti posouzeny v novém správním řízení k tomu příslušným správním orgánem z hlediska respektování zásady non-refoulement a že bude mít žadatel o mezinárodní ochranu možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu. Tuto otázku je třeba posuzovat vždy individuálně, tedy vzhledem ke konkrétní situaci daného žadatele o mezinárodní ochranu.

(...) *Dostatečné záruky pro respektování zásady non-refoulement budou dány v případě, že bude vzhledem ke konkrétním okolnostem věci zcela zřejmé, že žadatel bude mít možnost podat novou žádost o mezinárodní ochranu (§ 3 odst. 2 ve spojení s § 10 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu) a že tato nová žádost bude přípustná (§ 10a zákona o azylu).*“ Tyto závěry platí nejen pro krajské soudy, ale jsou závazné i pro postup Nejvyššího správního soudu.

Vzhledem k obecně známé aktuální politické a bezpečnostní situaci v zemi původu stěžovatele, není důvodu pochybovat o tom, že se jedná o skutečnost, která může mít z hlediska naplnění podmínek doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu relevanci, přičemž stěžovatel ji, objektivně vzato, nemohl uplatnit již v předchozím řízení před žalovaným.

Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že stěžovateli nic objektivně nebrání v tom, aby neprodleně poté, co mu bude doručeno toto usnesení, učinil u příslušného útvaru cizinecké policie nebo v přijímacím středisku (viz § 3a zákona o azylu) prohlášení o mezinárodní ochraně. Za této situace bude žalovaný povinen umožnit mu v souladu s § 10 zákona o azylu podat novou žádost o mezinárodní ochranu. Pokud stěžovatel podá novou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou bude opírat o změnu bezpečnostní situace v zemi původu, která vyšla najevo v nynějším řízení před Nejvyšším správním soudem, bude žalovaný povinen posoudit tuto žádost jako přípustnou minimálně v rozsahu takového tvrzení, a to právě z důvodu existence mezinárodního závazku *non-refoulement*, který musí být respektován. V takovém novém řízení by však bylo třeba také uvážit, zda tvrzené potíže stěžovatele i v kontextu aktuálního vývoje bezpečnostní situace na Ukrajině nemohou být řešeny přesídlením *v rámci země původu*.

Lze tak uzavřít, že ač v dané věci existují z hlediska mezinárodní ochrany nové relevantní skutečnosti, které nebyly v řízení před žalovaným zohledněny (neboť v té době ještě nenastaly), má stěžovatel dostatečné právní záruky pro to, že mohou být dodatečně posouzeny k tomu příslušným správním orgánem v novém správním řízení, pokud on sám takové řízení vyvolá. Případné nové rozhodnutí o takové žádosti by pak podléhalo soudnímu přezkumu. Tento závěr zdejší soud považuje za dostatečnou záruku, že nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení, proto neshledal důvod k prolomení pravidla stanoveného v § 75 odst. 1 s. ř. s. (za použití § 120 s. ř. s.) a nepřistoupil k posouzení důvodnosti nově nastalých skutečností z hlediska § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura zdejšího soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za situace, kdy Nejvyšší správní soud neshledal závažné procesní pochybení ze strany krajského soudu, nelze než uzavřít, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost nepřijatelnou; proto ji podle § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovateli byla usnesením krajského soudu ze dne 12. 2. 2013 č. j. 49 Az 4/2013 - 21 ustanovena zástupkyně, jejíž zastupování i nadále trvá; náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Výše těchto nákladů spočívá v odměně advokátky za dva úkony právní služby (podání kasační stížnosti a porada s klientem přesahující jednu hodinu) v částce 3100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. c) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě jejích hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky); celkem tedy 6800 Kč. Vzhledem k tomu, že advokátka není plátkyní daně z přidané hodnoty, nepřistoupil Nejvyšší správní soud ke zvýšení jejího nároku o částku odpovídající této dani. Částka 6800 Kč bude ustanovené advokátce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. května 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu